

**TRT REPERTUVARINDA YER ALAN SUZİNAK
MAKAMI SİRTO ESERLERİNDE MAKAMIN
İŞLEYİŞ BİÇİMİNİN İNCELENMESİ**

Beyza BOZABA

Lisans Tezi

Müzikoloji Bölümü

2026

(Her Hakkı Saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
MÜZİKOLOJİ BÖLÜMÜ

**TRT REPERTUVARINDA YER ALAN SUZİNAK MAKAMI SİRTO ESERLERİNDE
MAKAMIN İŞLEYİŞ BİÇİMİNİN İNCELENMESİ**

(Investigation Of The Operational Mode Of The Suzinak Makam In The Sirto Pieces Within
The Trt Repertoire)

LİSANS TEZİ

Beyza BOZABA

Doç. Dr. Vefa TERZİOĞLU

Erzurum
Haziran, 2026

Atatürk Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzikoloji Bölümü

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Beyza BOZABA tarafından hazırlanan “TRT Repertuvarında Yer Alan Suzinak Makamı Sırto Eserlerindeki Makamsal Özelliklerin İncelenmesi” başlıklı çalışması 11/06/202026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzikoloji Bölümü Müzikoloji Ana Sanat Dalında, Diploma Çalışması (lisans tezi) olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Vefa TERZİOĞLU

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Emrah LEHİMLER

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Koray ÇELENK

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Semih OKCU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Şevki Özer AKÇAY

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yavuz ŞEN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Tuncay ARAS

Jüri Üyesi: Arş. Gör. Dr. Bahar ÖZŞEN

Jüri Üyesi: Arş. Gör. Ahmet ALUMUR

**6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması
Kanunu uyarınca ıslak imzalar
maskelenmiştir.**

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ
Bölüm Başkanı

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Lisans Tezi olarak sunduğum “TRT Repertuvarında Yer Alan Suzinak Makamı Sırto Eserlerinde Makamın İşleyiş Biçiminin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

../Haziran/2026

Beyza BOZABA

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanma sürecinde, akademik birikimiyle bana yol gösteren kıymetli danışmanım ve ayrıca piyano eğitmenim Doç. Dr. Vefa TERZİOĞLU'na, ve tez çalışmam kapsamındaki analizlerin gerçekleştirilmesi aşamasındaki yapıcı eleştirileri, teknik destekleri ve teşvikleri için Bölüm Başkanımız Prof Dr. Özgür Sadık KARATAŞ hocama teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca sevgisini ve desteğini benden hiç esirgemeyen aileme ve süreç boyunca emeği geçen tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma içtenlikle teşekkür ederim.

Beyza BOZABA

ÖZ

LİSANS TEZİ

TRT REPERTUVARINDA YER ALAN SUZİNAK MAKAMI SİRTO ESERLERİNDE MAKAMIN İŞLEYİŞ BİÇİMİNİN İNCELENMESİ

Beyza BOZABA

Haziran-2026, 39 sayfa

Amaç: Bu araştırmada, Türk Musikisi repertuvarına ait Suzinak Sirto başlıklı dört eserin makamsal işleyiş açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, tercih edilen eserlerin makamsal işleyişin incelenmesi Suzinak makamının yorumlanmasındaki ortak ve ortak olmayan hususlar odağında yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi modeli kullanılmıştır. Veriler, Türk Musikisi nazariyatındaki Arel-Ezgi-Uzdilek sistemi esas alınarak ölçü ölçü analiz edilmiş; notalar üzerinde makamın seyir özellikleri, durak ve güçlü perdeleri, kullanılan çeşniler, aralık yapıları ve geçkiler tespit edilerek müzikal açıdan yorumlanmıştır.

Bulgular: Yapılan incelemeler sonucunda, her dört eserde de makamın temel asma kalış perdelerindeki (segah, çargah, neva ve rast) çeşni kullanımların ortak bir tutum sergilediği tespit edilmiştir. Buna karşın; esere giriş seyirleri, yeden perdesi tercihleri, geniş perde atlayışları ve karar (bitiş) yapılarında bestecilerin özgün üsluplarından doğan belirgin yapısal farklılıklar saptanmıştır.

Sonuçlar: Araştırma sonucunda, Suzinak makamının teorik yapısının besteye yansımada benzerlikler olduğu, ancak dört farklı bestecinin bireysel üsluplarına bağlı olarak dört farklı eserin başlangıç seyirleri ve geçkilerinde yapısal farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Dört eserin tamamında makamın karakteristik asma kalışlarının korunduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Müziği, Suzinak Makamı, Sirto Formu, Makam Analizi, Arel-Ezgi-Uzdilek Sistemi.

ABSTRACT

BACHELOR'S THESIS

INVESTIGATION OF THE OPERATIONAL MODE OF THE SUZINAK MAKAM IN THE SIRTO PIECES WITHIN THE TRT REPERTOIRE

Beyza BOZABA

June-2026, 39 page

Purpose: This research aims to examine four pieces titled 'Suzinak Sirto' from the Turkish Music repertoire in terms of their modal progression. In this study, the examination of the modal progression of the selected pieces is aimed to be conducted with a focus on the common and uncommon aspects in the interpretation of the Suzinak makam.

Method: This research utilized a document analysis model, a qualitative research technique. The data was analyzed measure by measure, based on the Arel-Ezgi-Uzdilek system in Turkish Music theory; the melodic characteristics of the makam, its tonics and dominants, the embellishments used, interval structures, and transitions were identified on the notes and interpreted from a musical perspective.

Findings: The analysis revealed that all four works exhibit a common approach in the use of melodic embellishments in the fundamental suspended notes (segah, çargah, neva, and rast) of the makam. However, significant structural differences stemming from the composers' unique styles were identified in the introductory melodic movements, the choice of leading tone, the wide pitch jumps, and the concluding structures.

Results: The results of the research indicate that while there are similarities in how the theoretical structure of the Suzinak makam is reflected in the compositions, structural differences exist in the initial melodic progressions (seyir) and modulations (geçki) of the four works, stemming from the distinct personal styles of the composers. Furthermore, it was concluded that the characteristic suspended cadences (asma kalışlar) of the makam were preserved across all four pieces.

Keywords: Classical Turkish Music, Suzinak Mode, Sirto Form, Mode Analysis, Arel-Ezgi-Uzdilek System.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	ii
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş.....	1
Emin Efendi Hayatı	7
İsmail Hakkı Bey Hayatı	7
Ahmed Mükerrerem Akıncı Hayatı.....	8
Araştırmanın Amacı	9
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	9
Araştırmanın Sınırlılıkları	9
Varsayımlar	10
KURAMSAL ÇERÇEVE	10
Basit Sûzinak Makamı	10
İKİNCİ BÖLÜM	13
Yöntem.....	13
Araştırmanın Modeli	13
Verilerin Toplanması.....	13
Verilerin Analizi.....	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	14
Bulgular ve Yorum.....	14
1. Alt Probleme İlişkin Bulgular	23

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular	23
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	24
Sonuç ve Öneriler.....	24
Öneriler.....	25
KAYNAKÇA	26
ÖZGEÇMİŞ Örneği	28

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 (<i>Suzinak Makam Dizisi</i>)	10
Şekil 2 (<i>Suzinak Makamı Asma Karar Perdeleri</i>)	11
Şekil 3 (<i>Suzinak Makamı Genişlemesi</i>)	11
Şekil 4 (<i>Suzinak Makamı Nevada Ortalama Hicaz Genişlemesi</i>)	12
Şekil 5 (<i>Emin Efendi Suzinak Sirto</i>)	14
Şekil 6 (<i>Emin Efendi Suzinak Sirto (Devamı)</i>)	15
Şekil 7 (<i>İsmail Hakkı Bey Suzinak Sirto</i>)	16
Şekil 8 (<i>Ahmed Mükerrerrem Akıncı Suzinak Sirto Sayfa 1</i>)	17
Şekil 9 (<i>Ahmed Mükerrerrem Akıncı Suzinak Sirto Sayfa 2</i>)	18
Şekil 10 (<i>Ahmed Mükerrerrem Akıncı Suzinak Sirto Sayfa 3</i>)	19
Şekil 11 (<i>Ahmed Mükerrerrem Akıncı Suzinak Sirto Sayfa 4</i>)	20
Şekil 12 (<i>Göksel Baktagir Suzinak Sirto</i>)	21

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo1 <i>Emin Efendi, İsmail Hakkı Bey, Ahmed Mükerrrem Akıncı, Göksel Baktagir Bestecilerine Ait Suzinak Sirto Formundaki Eserlerin Karşılaştırmalı Makamsal Analizi</i>	22
Tablo2 <i>Suzinak Sirto Eserlerinin Benzerlik Analizi</i>	23
Tablo 3 <i>Suzinak Sirto Eserlerinin Farklılık Analizi</i>	23

KAYNAKÇA

- Akıncı, A. M. (t.y.). Sûzinâk sirto [Nota]. *Neyzen.com*.
https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/088_suznak/suznak_sirto_ahmet_mukerrem_akinci_udi_hafiz.pdf adresinden erişilmiştir.
- Baktagir, G. (t.y.). Sûzinâk sirto [Nota]. *Neyzen.com*.
https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/088_suznak/suznak_sirto-goksel_baktagir_kanuni.pdf adresinden erişilmiştir.
- Çetik, Ö. (2024). Türk Müziği Viyolonsel Eğitiminde, Saz Mûsikîsi Formlarının, Yorum Unsurları Ve Sağ El Teknikleri İle Tatbiki: Sirto, Longa Ve Mandıra Örneği. *İstem*. (44), 257-276. <https://doi.org/10.31591/istem.1536886>
- Emin Efendi. (t.y.). Sûzinâk sirto [Nota]. *Neyzen.com*.
https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/088_suznak/suznak_sirto_emin_efendi_notaci_muallim_haci.pdf adresinden erişilmiştir.
- Esendere Kültür Sanat Derneği*. (t.y.). Ahmed Mukerrem Akıncı. 14 Mayıs 2026 tarihinde <https://www.eksd.org.tr/ahmed-mukerrem-akinci/> adresinden erişilmiştir.
- Giray, M. Z. (2023). Göksel Baktagir'in Kanun Taksimlerinin Makamsal Analizi. (Tez No 819068). [Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- İmîk, Ü., & Haşhaş, S. (2020). Müzik Nedir Ve Hayatımızın Neresindedir. *Kültür Ve Sanat Dergisi*, 6(2), 196-202. <https://doi.org/10.22252/İjca.854961>
- İrden, S. (2011). Dede Efendi'nin Sabâ Âyîn-i Şerîfi'nin Makam-Geçki-Çeşni Analizi. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 553-600. <https://izlik.org/JA72NH95BY>
- İsmâil Hakkı Bey. (t.y.). Sûzinâk sirto [Nota]. *Neyzen.com*.
https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/088_suznak/suznak_si_ismail_hakki_bey.pdf adresinden erişilmiştir.
- Kaçar-Yahya, G. (2005). Geleneksel Türk Sanat Müziği nde Süslemeler ve Nota Dışı İcralar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 215-228. <https://izlik.org/JA43SR56HM>

- Kahyaoğlu, Y. (2022) Türk Saz Musikisinde Geçki (Modulasyon). *Kültür ve Sanat Dergisi*, 8(2), 117-12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijca/article/1206182>
- Karaduman, İ. (2010). Muallim İsmail Hakkı Bey'in Bestecilik Yönü ve Ferahfeza Peşrevinin İncelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* , 14 (1), 345-354. <https://izlik.org/JA76CD39KF>
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. *Nobel Yayın Dağıtım*.
- Özkan, İ.H. "Sûzinak", *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 23 Ocak 2026 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/suzinak> adresinden edinilmiştir.
- Özkan, İ.H. (1984). Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri. 19. Baskı *Ötüken Neşriyat A.Ş.*
- Öztürk, O. M. (2014). Makam müziğinde ezgi ve makam ilişkisinin analizi ve yorumlanması açısından yeni bir yaklaşım: perde düzenleri ve makamsal ezgi çekirdekleri. (Tez No. 381924). [Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Tohumcu, A. (2009). Türk Müziği Terminolojisinde Yozlaşma/Örnek Olay Analizi: Şarkı Formu. 38. *Icanas Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildirileri*. S.711-718, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu*. <https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/tohumcu-ahmed-t%C3%9crk-m%C3%9cz%C4%B0%C4%9e%C4%B0-term%C4%B0noloj%C4%B0s%C4%B0nde-yozla%C5%9ema-%C3%96rnek-olay-anal%C4%B0z%C4%B0-%C5%9earkı-formu.pdf>
- Yalçın, G. (2014). Türk Müzik Eğitimi Tarihinde Notaci Hacı Emin Bey'in "Nota Muallimi" Adli Kitabının Yeri Ve Önemi. *Rast Müzikoloji Dergisi*. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/115276>